

Voorwoord

René Kip

Het einde van de Koude Oorlog bood 'Europa' een unieke kans om de lang gekoesterde wens van *een verenigd Europa* daadwerkelijk ter hand te nemen, althans zo leek het.

De euforie over het verdwijnen van de politiek-ideologische tweedeling kende aanvankelijk geen grenzen, maar maakte al spoedig plaats voor twijfels en onzekerheid. De vertrouwde (bi-polaire) kaders van de Europese veiligheidsstructuur vervaagden en de ontwikkelingen in Midden- en Oost-Europa (economische wanorde, moeizame democratiseringsprocessen en de nationaliteitenproblematiek) en recentelijk in de Baltische republieken en het Midden-Oosten (de 'hete' Golfoorlog) maakten duidelijk dat de weg naar een nieuwe 'ordering', zowel op Europees als op mondiaal niveau, nog zeer lang is.

In dit verslag van de universitaire vredesdagen, die gehouden werden op 14 en 15 maart 1991 komt deze boeiende, doch tevens gecompliceerde thematiek aan de orde.

In het programma "Europa: een supermacht?" werd ingegaan op de interne en externe aspecten van een nieuwe *Europese architectuur* en stonden de (on-)mogelijkheden van de vorming van nieuwe (veiligheids-)structuren centraal. Het CVSE-proces liep daarbij als rode draad door het programma. Naast de veiligheidsaspecten van het Europese eenwordingsproces kwamen tevens de economische aspecten, de ontwikkelingssamenwerkingsaspecten en de cultuur- en soevereiniteitsaspecten aan bod. Bovendien voegde de actualiteit (de Golfoorlog, waarvan de gevechten een aantal weken voor het programma waren beëindigd) een extra dimensie aan het programma toe.

Uiteraard kan een Studium Generale programma niet zonder deskundigen die bereid zijn om, ieder vanuit hun eigen discipline, de thematiek te belichten. Hen geldt daarom in de eerste plaats mijn dank voor hun boeiende en belangwekkende bijdragen aan het programma.

Voorts wil ik op deze plaats mijn dank uitspreken aan de leden van de Young Europeans for Security, met name Hans van den Berg (die bereid gevonden werd een interessant en ter zake kundig inleidend artikel te schrijven), Henriëtte Gerritse, Benedikte Sam en Dik Vuik, wier spontane medewerking aan het programma en bij de samenstelling van de bundel ik zeer heb gewaardeerd.

Tot slot wil ik prof. Lennart Vriens en collega Jan Weerdenburg danken voor hun bijdragen aan het programma en de laatste tevens voor zijn begeleiding en adviezen.

Hans van den Berg